

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

18. prosince 2007*

Ve spojených věcech C-396/05, C-419/05 a C-450/05,

jejichž předmětem jsou tři žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 234 ES, podané rozhodnutími Sozialgericht Berlin (Německo) (C-396/05 a C-419/05) a Landessozialgericht Berlin-Brandenburg (Německo) (C-450/05) ze dne 27. září 2005 a 11. listopadu 2005, došlými Soudnímu dvoru dne 14. listopadu 2005, dne 28. listopadu 2005 a dne 19. prosince 2005, v řízeních

Doris Habelt (C-396/05),

Martha Möser (C-419/05),

Peter Wachter (C-450/05)

proti

Deutsche Rentenversicherung Bund,

* Jednací jazyk: němčina.

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení V. Skouris, předseda, P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, K. Lenaerts a L. Bay Larsen, předsedové senátů, J. N. Cunha Rodrigues (zpravodaj), K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Küris, E. Juhász, A. Ó Caoimh a P. Lindh, soudci,

generální advokátka: V. Trstenjak,
vedoucí soudní kanceláře: B. Fülöp, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 6. března 2007,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za M. Möser R.-G. Müllerem, Rechtsanwalt,

- za Deutsche Rentenversicherung Bund R. Meyerem a A. Pflüger, jako zmocněnci,

- za německou vládu M. Lummou, C. Schulze-Bahr a C. Blaschkem, jako zmocněnci,

- za italskou vládu I. M. Bragugliou, jako zmocněncem, ve spolupráci s W. Ferrante, avvocato dello Stato,

- za Komisi Evropských společenství V. Kreuztitzem a I. Kaufmann-Bühler, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 28. června 2007,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce se týkají platnosti příloh III a VI nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3, dále jen „nařízení č. 1408/71“).

- 2 Tyto žádosti byly předloženy v rámci sporů mezi žalobci v původním řízení a Deutsche Rentenversicherung Bund (spolková instituce důchodového pojištění, dále jen „Rentenversicherung“), jejichž předmětem je odmítnutí posledně uvedené instituce vzít v úvahu pro účely vyplácení dávek ve stáří doby přispívání získané D. Habelt (věc C-396/05) na území Sudet od ledna 1939 do dubna 1945 a M. Möser

(věc C-419/05) v Pomořansku od 1. dubna 1937 do 1. února 1945, v době kdy tato území, která nespádají do současné Spolkové republiky Německo, tvořila součást území, na kterých platily zákony o sociálním zabezpečení Německé říše, jakož i P. Wachterem (věc C-450/05) v Rumunsku od září 1953 do října 1970, z důvodu, že si žalobci v původním řízení zřídili bydliště v jiném členském státě nežli ve Spolkové republice Německo.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 3 Podle čl. 2 odst. 1 nařízení č. 1408/71:

„Toto nařízení se vztahuje na zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo více členských států a které jsou státními příslušníky jednoho z členských států nebo které jsou osobami bez státní příslušnosti nebo uprchlíky s bydlištěm na území jednoho z členských států, jakož i na jejich rodinné příslušníky nebo pozůstalé po nich.“

- 4 Článek 4 nařízení č. 1408/71 stanoví:

„1. Toto nařízení se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto odvětví sociálního zabezpečení:

[...]

c) dávky ve stáří;

d) dávky pozůstalým;

[...]

2. Toto nařízení se vztahuje na všechny obecné a zvláštní systémy sociálního zabezpečení, ať již jsou příspěvkové nebo nepříspěvkové a na systémy týkající se povinností zaměstnavatele nebo vlastníka lodi ohledně dávek uvedených v odstavci 1.

2a. Toto nařízení se vztahuje také na zvláštní nepříspěvkové dávky stanovené v rámci jiných právních předpisů nebo jiného systému, než které jsou uvedeny v odstavci 1 nebo vyloučeny na základě odstavce 4, pokud jsou tyto dávky určeny:

a) buď k zajištění pomocného, doplňkového nebo vedlejšího krytí případů odpovídajících odvětvím sociálního zabezpečení uvedeným v odst. 1 písm. a) až h), nebo

b) výhradně k zajištění zvláštní ochrany pro zdravotně postižené.

[...]

4. Toto nařízení se nevztahuje na sociální pomoc a lékařskou péči, na systémy dávek pro oběti války a jejich důsledků, ani na zvláštní systémy pro úředníky a osoby v podobném postavení.“

5 Článek 5 téhož nařízení uvádí:

„Členské státy upřesní v prohlášeních, oznámených a zveřejněných v souladu s článkem 97, právní předpisy a systémy uvedené v čl. 4 odst. 1 a 2, zvláštní nepríspevkové dávky uvedené v čl. 4 odst. 2a, minimální dávky uvedené v článku 50 a dávky uvedené v článkách 77 a 78.“

6 Podle článku 6 nařízení č. 1408/71:

„S výhradou článků 7, 8 a čl. 46 odst. 4 nahrazuje toto nařízení v rámci osobní a věcné působnosti ustanovení jakékoli úmluvy o sociálním zabezpečení zavazující buď

a) výhradně dva nebo více členských států, nebo

b) alespoň dva členské státy a jeden nebo více ostatních států, pokud se na urovnání příslušných případů nepodílí žádná instituce některého z ostatních států.“

- 7 Článek 7 téhož nařízení, nazvaný „Mezinárodní ustanovení, která nejsou dotčena tímto nařízením“ ve svém odstavci 2 stanoví:

„Odchylně od článku 6 zůstávají použitelné

[...]

c) úmluvy o sociálním zabezpečení uvedené v příloze III.“

- 8 Příloha III část A nazvaná „Ustanovení úmluv o sociálním zabezpečení, která zůstávají použitelná odchylně od článku 6 nařízení [čl. 7 odst. 2 písm. c) nařízení]“ bod 35 nazvaný „Německo-Rakousko“ písm. e) nařízení č. 1408/71 uvádí:

„Ustanovení čl. 4 odst. 1 úmluvy [o sociálním zabezpečení, uzavřené mezi Spolkovou republikou Německo a Rakouskou republikou dne 22. prosince 1966 (dále jen „německo-rakouská úmluva z roku 1966“)], pokud jde o německé právní předpisy, podle kterých úrazy (a nemoci z povolání), ke kterým došlo mimo území Spolkové republiky Německo, a doby získané mimo uvedené území nezakládají nárok na výplatu dávek, nebo zakládají nárok na výplatu dávek pouze za některých podmínek, pokud příjemci mají bydliště mimo Spolkovou republiku Německo, v těchto případech:

i) dávka již byla přiznána nebo je splatná 1. ledna 1994,

- ii) příjemce dávky určil za své obvyklé bydliště Rakousko před 1. lednem 1994 a vyplácení důchodů podle důchodového a úrazového pojištění začne před 31. prosincem 1994;

toto ustanovení se rovněž vztahuje na doby, během nichž byl místo původního důchodu pobírán jiný důchod, včetně důchodu pro pozůstalé, pokud doby pobírání důchodu následují za sebou bez přerušení.“

- 9 Příloha III část B nazvaná „Ustanovení úmluv, která se nevztahují na všechny osoby, na které se vztahuje nařízení (čl. 3 odst. 3 nařízení)“ bod 35 nazvaný „Německo-Rakousko“ písm. e) nařízení č. 1408/71 přebírá obsah výše uvedené přílohy III části A bodu 35 písm. e).
- 10 Podle čl. 10 odst. 1 prvního pododstavce nařízení č. 1408/71:

„Není-li v tomto nařízení stanoveno jinak, invalidní, starobní a pozůstalostní peněžité dávky [...] získané podle právních předpisů jednoho nebo více členských států nepodléhají žádnému snížení, úpravám, pozastavení, odnětí ani konfiskaci z důvodu skutečnosti, že příjemce má bydliště na území jiného členského státu, než ve kterém má sídlo instituce příslušná pro jejich vyplácení.“

- 11 Článek 10a nařízení č. 1408/71 stanoví:

„Aniž je dotčen Článek 10 a hlava III, jsou osobám, na které se vztahuje toto nařízení, přiznány zvláštní nepříspevkové peněžité dávky uvedené v čl. 4 odst. 2a

výhradně na území členského státu, ve kterém mají bydliště, v souladu s právními předpisy tohoto státu za předpokladu, že jsou tyto dávky uvedeny v příloze IIa. Dávky poskytuje instituce místa bydliště na vlastní náklady.“

12 Článek 89 téhož nařízení uvádí:

„Zvláštní postupy při uplatňování právních předpisů některých členských států jsou uvedeny v příloze VI.“

13 Příloha VI část C nařízení č. 1408/71 nazvaná „Německo“ stanoví ve svém bodu 1:

„Článek 10 nařízení se nedotýká ustanovení, podle nichž úrazy (a nemoci z povolání), k nimž dojde mimo území Spolkové republiky Německo, a doby získané mimo toto území nezakládají nárok na vyplácení dávek nebo jej zakládají jen po splnění určitých podmínek, jestliže má oprávněná osoba bydliště mimo území Spolkové republiky Německo.“

14 Článek 94 téhož nařízení, nazvaný „Přechodná ustanovení pro zaměstnané osoby“, uvádí:

„1. Toto nařízení nezakládá žádné nároky za období před 1. říjnem 1972 nebo přede dnem, od kterého je použitelné na území dotyčného členského státu nebo na jeho části.

2. Všechny doby pojištění a případně všechny doby zaměstnání nebo bydlení získané podle právních předpisů členského státu před 1. říjnem 1972 nebo přede dnem, od kterého je toto nařízení použitelné na území uvedeného členského státu nebo na jeho části, se berou v úvahu při stanovení nároků získaných podle tohoto nařízení.

3. S výhradou odstavce 1 se nároku podle tohoto nařízení nabývá, i když se tento nárok týká pojistné události, ke které došlo před 1. říjnem 1972 nebo přede dnem, od kterého je toto nařízení použitelné na území dotyčného členského státu nebo na jeho části.

[...]"

Německo-rakouská úmluva z roku 1966

15 Článek 4 odst. 1 první věta německo-rakouské úmluvy z roku 1966 stanoví:

„Není-li v této úmluvě stanoveno jinak, nepoužije se právní úprava státu, jenž je smluvní stranou úmluvy, podle které vznik nároku na dávku, poskytování dávek nebo výplata peněžních dávek závisí na bydlišti na území tohoto státu, na osoby uvedené v článku 3 [němečtí a rakouští státní příslušníci], které mají bydliště na území druhého smluvního státu této úmluvy.“

Úmluva o sociálním zabezpečení uzavřená mezi Spolkovou republikou Německo a Rakouskou republikou dne 4. října 1995

- 16 Podle čl. 14 odst. 2 úmluvy o sociálním zabezpečení uzavřené mezi Spolkovou republikou Německo a Rakouskou republikou dne 4. října 1995 (BGBl. 1998 II, s. 313), jež vstoupila v platnost dne 1. října 1998 (BGBl. 1998 II, s. 2544, dále jen „německo-rakouská úmluva z roku 1995“):

„Nadále zůstávají použitelná následující ustanovení:

[...]

- b) Článek 4 odst. 1 [německo-rakouské úmluvy z roku 1966], co se týče německých předpisů, podle kterých úrazy (a nemoci z povolání), ke kterým došlo mimo území Spolkové republiky Německo, a doby získané mimo uvedené území nezakládají nárok na výplatu dávek, nebo zakládají nárok na výplatu dávek pouze za určitých podmínek, pokud oprávněné osoby mají bydliště mimo Spolkovou republiku Německo, a v těchto případech:
- i) dávky již byly přiznány nebo byly splatné ke dni vstupu nařízení v platnost ve vztahu mezi oběma smluvními stranami,
 - ii) dotyčná osoba zřídila své obvyklé bydliště v Rakousku před vstupem nařízení v platnost ve vztahu mezi oběma smluvními stranami a vyplácení dávky podle důchodového a úrazového pojištění začne během dvanácti měsíců od vstupu nařízení v platnost ve vztahu mezi oběma smluvními stranami; toto

ustanovení se rovněž vztahuje na doby, týkající se jiného důchodu, včetně důchodu pro pozůstalé, pokud doby pobírání důchodu následují za sebou bez přerušení.“

Německý zákoník sociálního zabezpečení

- 17 Paragraf 110 odst. 2 a 3 knihy VI zákoníku sociálního zabezpečení – Zákonný systém důchodového pojištění (Sozialgesetzbuch VI – Gesetzliche Rentenversicherung, dále jen „SGB VI“) stanoví:

„2) Oprávněné osoby, které mají obvyklé bydliště v zahraničí, tyto dávky obdrží, není-li v následujících ustanoveních o dávkách pro oprávněné osoby v zahraničí stanoveno jinak.

3) Ustanovení tohoto oddílu se použijí, jestliže nadnárodní nebo mezinárodní právo nestanoví jinak.“

- 18 Podle § 113 SGB VI:

„1) Osobní důchodové body oprávněných osob se určují na základě

1. důchodových bodů za doby přispívání získané na spolkovém území;

[...]

Doby přispívání získané na spolkovém území jsou doby přispívání, za které byly podle spolkového práva po 8. květnu 1945 placeny příspěvky, jakož i doby přispívání, které jsou těmto dobám v kapitole V postaveny na roveň.

2) Dodatečné osobní důchodové body týkající se sirotčích důchodů oprávněných osob se určují výlučně na základě dob přispívání získaných na spolkovém území.

3) Osobní důchodové body oprávněných osob, které nemají státní příslušnost státu spadajícího do působnosti nařízení (EHS) č. 1408/71, se zohledňují ve výši 70%.“

¹⁹ Podle § 114 SGB VI:

„1) Osobní důchodové body oprávněných osob, které mají státní příslušnost státu, ve kterém se nařízení (EHS) č. 1408/71 použije, se krom toho určují na základě

1. důchodových bodů pro doby bez přispívání,

I - 11960

2. dodatečných důchodových bodů pro doby sníženého přispívání a

3. srážky důchodových bodů vyplývající z provedeného vyrovnání důchodů nebo rozdělení nároků na důchod v rozsahu, v němž se vymyká dobám bez přispívání nebo dodatečným důchodovým bodům pro doby sníženého přispívání.

Důchodové body určené podle první věty se zohlední v poměru, v němž důchodové body za doby přispívání získané na spolkovém území a důchodové body určené podle § 272 odst. 1 bod 1 a § 272 odst. 3 první věty stojí vůči všem důchodovým bodům za doby přispívání včetně dob zaměstnání podle zákona týkajícího se důchodových práv získaných na základě příspěvků v zahraničí (Fremdrentengesetz, dále jen „FRG“).

2) Dodatečné osobní důchodové body týkající se sirotčích důchodů oprávněných osob, které mají státní příslušnost státu, ve kterém se nařízení (EHS) č. 1408/71 použije, se krom toho určují na základě

1. dob bez přispívání v poměru vyplývajícím z odst. 1 druhé věty a

2. dob, které je třeba zohlednit, získaných v tuzemsku.“

20 Podle § 247 odst. 3 první věty kapitoly V SGB VI:

„Dobami přispívání jsou rovněž doby, za něž byly zaplaceny povinné nebo dobrovolné příspěvky podle říšských zákonů v oblasti pojištění.“

21 Paragraf 271 kapitoly V SGB VI stanoví:

„Dobami přispívání získanými na spolkovém území jsou rovněž doby, za které byly podle říšských zákonů v oblasti pojištění platných před 9. květnem 1945 zaplaceny

1. povinné příspěvky za zaměstnaneckou nebo samostatnou výdělečnou činnost vykonávanou v tuzemsku, nebo
2. dobrovolné příspěvky za dobu obvyklého bydliště v tuzemsku nebo mimo příslušné působnosti říšských zákonů v oblasti pojištění.

Doby výchovy dětí (Kindererziehungszeiten) jsou dobami přispívání získanými na spolkovém území, jestliže výchova dítěte proběhla na území Spolkové republiky Německo.“

22 Paragraf 272 kapitoly V SGB VI uvádí:

„1) Osobní důchodové body oprávněných osob, které mají státní příslušnost státu, ve kterém se nařízení (EHS) č. 1408/71 použije, které se narodily před 19. květnem 1950 a před 19. květnem 1990 určily své obvyklé bydliště v zahraničí, se krom toho určují na základě:

1. důchodových bodů za doby přispívání podle FRG, do výše důchodových bodů za doby přispívání získané na spolkovém území;
2. dodatečného příspěvku za doby přispívání podle FRG, do výše dodatečného příspěvku za doby přispívání získané na spolkovém území;
3. srážky důchodových bodů vyplývající z provedeného vyrovnání důchodů nebo rozdělení nároků na důchod pro doby přispívání podle FRG, v poměru, v němž důchodové body za doby přispívání podle FRG omezené podle bodu 1 stojí vůči všem důchodovým bodům za tyto doby a
4. dodatečných osobních důchodových bodů týkajících se sirotčích důchodů oprávněných osob za doby přispívání podle FRG v poměru vyplývajícím z bodu 3.

2) Důchodové body za doby přispívání podle FRG, které rovněž musejí být zohledněny podle odstavce 1 na základě důchodových bodů (východ), se považují za důchodové body (východ).

3) Za důchodové body oprávněných osob ve smyslu odstavce 1, omezené na výši důchodových bodů za doby přispívání získané na spolkovém území, se rovněž považují doby přispívání získané na území Říše. Při určení důchodových bodů z dodatečného příspěvku, ze srážky vyplývající z provedení vyrovnání důchodů nebo rozdělení nároků na důchod a pro dodatečné přidělení důchodových bodů u sirotčího důchodu je třeba doby přispívání získané na území Říše zohlednit jako doby přispívání podle FRG.“

23 Podle § 14 FRG:

„Není-li v následujících ustanoveních stanoveno jinak, řídí se práva a povinnosti osob oprávněných podle tohoto oddílu obecnými předpisy platnými ve Spolkové republice Německo.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

Věc C-396/05

24 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že D. Habelt, německé státní příslušnosti, se narodila dne 30. ledna 1924 v Eulau (Jílové) na území Sudet, které bylo tehdy součástí Československa a dnes je částí České republiky.

I - 11964

- 25 Od ledna 1939 do května 1946 pracovala v Jílovém. Co se týče období od 1. ledna 1939 do 30. dubna 1945 platila povinné příspěvky podle říšských zákonů v oblasti starobního pojištění, tedy zákona o systému sociálního pojištění zaměstnanců (Angestelltenversicherungsgesetz), u Reichsversicherungsanstalt für Angestellte (říšský ústav pro starobní pojištění zaměstnanců, dále jen „RfA“). Tento ústav sídlící v Berlíně byl po anexi území Sudet Německou říší příslušným pojišťovacím ústavem. Od 5. května 1945 do 13. května 1946 byla D. Habelt zařazena do systému povinného sociálního zabezpečení v Československu. Po svém nuceném vysídlení z území Sudet se usadila na území Spolkové republiky Německo.
- 26 Od 1. února 1988 D. Habelt pobírá starobní důchod od Bundesversicherungsanstalt für Angestellte (spolkový pojišťovací ústav pro zaměstnance, dále jen „Bundesversicherungsanstalt“), který byl od října 2005 změněn na Rentenversicherung. Tento důchod se zprvu zakládal, kromě dob výchovy dětí a dobrovolných příspěvků, na povinných sociálních příspěvcích placených dotyčnou na základě její činnosti vykonávané na území Sudet mezi 1. lednem 1939 a 30. dubnem 1945, jakož i na dobách přispívání získaných v zahraničí podle FRG za činnost spadající do systému povinného sociálního zabezpečení v Československu mezi 5. květnem 1945 a 13. květnem 1946.
- 27 Po přestěhování D. Habelt do Belgie, 1. srpna 2001, Bundesversicherungsanstalt rozhodl o přepočtení důchodu dotyčné a poskytl jí od 1. prosince 2001 měsíční důchod v hrubé částce 204,50 DEM (104,56 eur), tedy o 438,05 DEM (223,96 eur) méně než dosavadní měsíční důchod.
- 28 Stížnost proti rozhodnutí o přepočtení důchodu podaná D. Habelt byla Bundesversicherungsanstalt zamítnuta. Podle této instituce je v případě placení důchodu na základě zákonného starobního pojištění oprávněné osobě, která má

obvyklé bydliště v zahraničí, třeba zohlednit zvláštní ustanovení v oblasti vyplácení stanovené v § 113 odst. 1 bodu 1 SGB VI. Podle tohoto ustanovení se osobní důchodové body pojištěnců převádějí na důchodové body za doby přispívání získané na německém území, tedy doby přispívání, za které byly podle německého práva po roce 1945 placeny příspěvky, a doby přispívání, které jsou těmto dobám postaveny na roveň v kapitole V SGB VI.

29 Bundesversicherungsanstalt měl tudíž za to, že jelikož doby přispívání získané dotyčnou mezi lednem 1939 a dubnem 1945 na základě zaměstnání na území Sudet nebyly placeny podle německého práva platného po roce 1945, bylo třeba uplatnit § 271 SGB VI, který určuje příspěvky zaplacené před 9. květnem 1945, které mají být považovány za doby přispívání získané na území Spolkové republiky Německo ve smyslu § 113 odst. 1 bodu 1 SGB VI.

30 Bundesversicherungsanstalt v tomto ohledu uvádí, že podle § 271 SGB VI jsou dobami přispívání získanými na německém území rovněž doby, za které podle říšských zákonů v oblasti starobního pojištění platných před 9. květnem 1945 byly zaplaceny povinné příspěvky na základě zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti v Německu. Avšak „Německem“ nelze chápat rozsah působnosti říšských zákonů v oblasti pojištění, nýbrž pouze území současné Spolkové republiky Německo. V důsledku toho povinné příspěvky zaplacené podle říšských zákonů v oblasti starobního pojištění na základě zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti na území, kde tyto zákony platily, ale mimo území současné Spolkové republiky Německo, údajně nejsou příspěvky zaplacenými na německém území. Tak tomu podle Bundesversicherungsanstalt je v případě příspěvků zaplacených D. Habelt mezi lednem 1939 a dubnem 1945 podle říšské právní úpravy, jelikož se území Sudet nenachází na území současné Spolkové republiky Německo.

- 31 Mimoto má Bundesversicherungsanstalt za to, že se D. Habelt nemůže dovolávat ani § 272 SGB VI, jelikož trvalé bydliště v zahraničí začala mít po 19. květnu 1990.
- 32 V návaznosti na toto rozhodnutí o zamítnutí její stížnosti se D. Habelt dne 23. března 2002 obrátila na Sozialgericht Berlin. V odpověď na otázku tohoto soudu týkající se vlivu okolnosti, že území Sudet tvoří od 1. května 2004 část území Evropské unie, na situaci D. Habelt, Bundesversicherungsanstalt prohlásil, že přistoupení České republiky k Unii dotčenou situaci nemění. Podle přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 nemůže být v členském státě vyplacena žádná dávka na základě důchodových bodů za doby přispívání získané na částech území, kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše nebo doby získané podle FRG.
- 33 Předkládající soud se domnívá, že situace dotčená ve věci v původním řízení spadá do osobní, věcné i časové působnosti nařízení č. 1408/71.
- 34 Jelikož Sozialgericht Berlin neshledal žádné odůvodnění pro dotčené omezení zásady přenositelnosti dávek sociálního zabezpečení do zahraničí zaručené Smlouvou o ES, rozhodl se přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Je ustanovení přílohy VI části D (dříve C) nařízení č. 1408/71 [...], [nazvané] ‚Německo‘, v souladu s nadřazeným právem Společenství, zejména se zásadou volného pohybu – v projednávané věci požadavkem vyplácení dávek do zahraničí uvedeném v článku 42 [ES] – jestliže vylučuje vyplácení důchodů vyplývajících z dob přispívání získaných na území Říše?“

Věc C-419/05

- 35 Martha Möser, německé státní příslušnosti, se narodila dne 2. ledna v Pniewo v Pomořansku. V roce 1946 uprchla z ruské okupační zóny a usadila se na území současné Spolkové republiky Německo, kde od 1. února 1988 pobírá starobní důchod od Bundesversicherungsanstalt. Zprvu se výpočet tohoto důchodu zakládal zejména na dobách povinného přispívání získaných dotyčnou od 1. dubna 1937 do 1. února 1945 na základě činností vykonávaných v Pomořansku, na části území, na kterém platily zákony o sociálním zabezpečení Německé říše, a které je dnes částí Polské republiky.
- 36 Po přestěhování M. Möser do Španělska byl její starobní důchod dne 1. července 2001 přepočten s účinností od 1. září 2001. Snížení tohoto důchodu o 143,15 eur, které bylo výsledkem tohoto přepočítání, bylo odůvodněno skutečností, že jelikož má dotyčná bydliště v zahraničí, nemohou být zohledněny doby přispívání získané mimo území současné Spolkové republiky Německo. Od 1. června 2004 má M. Möser bydliště ve Spojeném království.
- 37 Po několika pokusech dosáhnout rozhodnutí o stížnosti podala M. Möser dne 17. května 2002 u předkládajícího soudu žalobu pro nečinnost. Rozhodnutím ze dne 14. července 2003 Bundesversicherungsanstalt její stížnost zamítl.
- 38 Dne 9. srpna 2003 se M. Möser obrátila na předkládající soud s návrhem na zrušení uvedeného rozhodnutí. Tento soud se, na základě týchž úvah, jako jsou úvahy rozvedené ve věci C-396/05, a poté, co konstatoval, že dotyčná nemá nárok na vyplácení starobního důchodu ani podle polského systému důchodového pojištění, rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru předběžnou otázku formulovanou shodně s předběžnou otázkou položenou Soudnímu dvoru ve věci C-396/05.

Věc C-450/05

- 39 Peter Wachter se narodil v Rumunsku v roce 1936. Má rakouskou státní příslušnost a požívá statutu přesídlené (vysídlené) osoby ve smyslu německého zákona o přesídlených osobách a uprchlících (Bundesvertriebenengesetz, dále jen „BVG“).
- 40 V roce 1970 opustil Rumunsko, aby se usadil a pracoval v Rakousku, kde má od té doby bydliště. V listopadu 1995 Bundesversicherungsanstalt podle FRG uznal období zaměstnání a doby přispívání získané P. Wachterem v Rumunsku od září 1953 do října 1970 jakožto doby povinného přispívání v rámci německého starobního pojištění, vzhledem k tomu, že dotyčný požívá statutu přesídlené osoby ve smyslu BVG.
- 41 V červnu 1999 P. Wachter požádal o vyplácení starobního důchodu od 1. srpna 1999, okamžiku dosažení věku 63 let. Tato žádost byla zamítnuta z důvodu, že doby přispívání dosažené u zahraniční instituce a zakládající nárok na důchod podle pravidel stanovených FRG nemohou vést k vyplácení důchodu do zahraničí. Nařízení Společenství, která nahradila německo-rakouskou úmluvu z roku 1966, údajně také nestanoví nic jiného.
- 42 Žaloba podaná proti tomuto rozhodnutí P. Wachterem u Sozialgericht Berlin byla zamítnuta rozsudkem ze dne 9. července 2001.
- 43 Na podporu odvolání podaného k Landessozialgericht Berlin-Brandenburg P. Wachter uvádí, že podle německo-rakouské úmluvy z roku 1966 požíval až do 31. prosince 1993 jako rakouský státní příslušník žijící v Rakousku téhož statutu jako

německý státní příslušník žijící v Německu. Avšak jelikož tato úmluva byla od 1. ledna 1994 zrušena nařízením č. 1408/71, zásada územní asimilace, kterou úmluva stanovila, se nyní údajně použije pouze za určitých podmínek, které nespĺňuje [příloha III části A a B bod 35 písm. e) nařízení č. 1408/71 a příloha VI část C bod 1 tohoto nařízení].

44 Peter Wachter poukazuje na to, že použití nařízení č. 1408/71 mělo za následek, že byl uveden do situace méně výhodné, nežli byla jeho předchozí situace. Podle jeho názoru zásada volného pohybu osob takovému následku brání.

45 Předkládající soud poznamenává, že podle použitelného německého práva nemohou být důchody, na které je nárok na základě dob stanovených FRG, vypláceny do zahraničí, ale že čl. 4 odst. 1 první věta německo-rakouské úmluvy z roku 1966 upravovala vyplácení důchodů založených na dobách přispívání na základě FRG do zahraničí. Zásada územní asimilace se tak uplatňovala bez omezení, jelikož tato úmluva znemožňovala použití ustanovení německé právní úpravy bránící v takovém případě převodu důchodů do zahraničí (§ 110 odst. 2, § 113 odst. 1 a § 272 SGB VI).

46 Předkládající soud si klade otázku, zda použití nařízení č. 1408/71, které automaticky zrušuje všechny dvoustranné úmluvy, na Rakouskou republiku od 1. ledna 1994 je v souladu s právem volného pohybu zaručeným Smlouvou.

47 Předkládající soud dodává, že článek 10 nařízení č. 1408/71 zajisté stanoví územní asimilaci. Nicméně tato údajně byla opět zrušena ustanoveními přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 týkajícími se dob přispívání získaných na částech území,

kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše, jakož i doby získané na základě FRG.

- 48 Údajně však z tohoto omezení zásady poskytování dávek sociálního zabezpečení do zahraničí existuje výjimka, konkrétně ve vztahu k čl. 4 odst. 1 první větě německo-rakouské úmluvy z roku 1966. Ustanovení přílohy III částí A a B bodu 35 písm. e) nařízení č. 1408/71 totiž uvádějí ustanovení úmluv o sociálním zabezpečení, která zůstávají použitelná odchýlně od článku 6 tohoto nařízení, a nadále platná ustanovení těchto úmluv, která se netýkají všech osob, na něž se použije uvedené nařízení. Peter Wachter však údajně nesplňuje tam stanovené podmínky k tomu, aby se mohl dovolávat německo-rakouské úmluvy z roku 1966.
- 49 Podle názoru předkládajícího soudu není vyloučeno, že ustanovení přílohy III částí A a B bodu 35 písm. c), jakož i přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 jsou, alespoň v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, v rozporu se zásadou volného pohybu osob a zejména zásadou poskytování dávek sociálního zabezpečení do zahraničí uvedenou v článku 42 ES, neboť mají za následek zabránění vyplácení starobního důchodu dotyčným do jiného členského státu, pokud se tento důchod zakládá výlučně na dobách přispívání získaných na základě FRG.
- 50 Za těchto podmínek se Landessozialgericht Berlin-Brandenburg rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Jsou příloha III část A bod 35 [nazvaný] ‚Německo-Rakousko‘ písm. e) a část B bod 35 [nazvaný] ‚Německo-Rakousko‘ písm. e) nařízení (EHS) č. 1408/71, jakož i příloha VI část C [nazvaná] ‚Německo‘ bod 1 téhož nařízení v souladu

s nadřazenými pravidly práva Společenství, zejména se zásadou volného pohybu stanovenou v článku 39 ES ve spojení s článkem 42 ES?“

51 Dopisem došlým dne 3. února 2006 předkládající soud doručil následující upřesnění k předběžné otázce:

„1) Přílohou III částmi A a B bodem 35 [nazvaný] ‚Německo-Rakousko‘ písm. e) nařízení (EHS) č. 1408/71 – nyní po přečíslování příloh nařízení (EHS) č. 1408/71 po rozšíření směrem na východ ze dne 1. května 2004 bod 83 – je míněno znění použitelné do vstupu nařízení (EHS) č. 647/2005 v platnost dne 5. května 2005. Pravidlo uvedené v příloze odpovídá čl. 14 odst. 2 písm. b) rakousko-německé úmluvy z roku 1995, na který se rovněž odvolává předběžná otázka, co se týče právní situace použitelné v roce 1999 (dovršení 63. roku života).

2) Příloha VI část C [nazvaná] ‚Německo‘ bod 1 nařízení (EHS) č. 1408/71 odpovídá příloze VI části D [nazvané] ‚Německo‘ bodu 1 nařízení (EHS) č. 1408/71 podle přečíslování uskutečněného po rozšíření směrem na východ dne 1. května 2004.“

K předběžným otázkám

K předběžné otázce ve věcech C-396/05 a C-419/05

52 Podle přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 se článek 10 tohoto nařízení, který stanoví zásadu zrušení ustanovení o bydlišti, nedotýká ustanovení, podle nichž

doby získané mimo území Spolkové republiky Německo nezakládají nárok na vyplácení dávek nebo jej zakládají jen po splnění určitých podmínek, jestliže má oprávněná osoba bydliště mimo uvedené území.

- 53 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda ustanovení přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 jsou v souladu s volným pohybem osob a zejména s článkem 42 ES, pokud umožňují vázat, za okolností, jako jsou okolnosti v původních řízeních, zohlednění dob přispívání získaných mezi lety 1937 a 1945 na částech území, kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše, které se nacházejí mimo území Spolkové republiky Německo, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že oprávněná osoba má bydliště v tomto členském státě.
- 54 Zaprvé je třeba přezkoumat, zda situace, jako je situace žalobkyň v původním řízení spadá do působnosti nařízení č. 1408/71.
- 55 Je třeba konstatovat, že podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 1408/71 se osoby nacházející se v situaci D. Habelt a M. Möser mohou dovolávat zohlednění, pro určení nároků získaných podle tohoto nařízení, v daném případě od 1. února 1988, všech dob pojištění, dob zaměstnání nebo bydlení získaných podle německých právních předpisů přede dnem, od kterého je toto nařízení použitelné (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 7. února 2002, Kauer, C-28/00, Recueil, s. I-1343, body 22 a 46).
- 56 Mimoto je nesporné, že D. Habelt a M. Möser, které jsou pracovníci v důchodu zúčastněnými v německém systému sociálního zabezpečení, spadají do osobní

působnosti nařízení č. 1408/71, jak je vymezena v čl. 2 odst. 1, podle kterého se toto nařízení použije zejména „na zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo více členských států a kteří jsou státními příslušníky jednoho z členských států“.

- 57 Podle judikatury Soudního dvora se totiž na příjemce důchodu nebo renty, na které je nárok na základě právních předpisů jednoho nebo více členských států, i když nevykonávají pracovní činnost, vztahují z důvodu jejich účasti v systému sociálního zabezpečení ustanovení nařízení č. 1408/71 týkající se pracovníků (viz zejména rozsudek ze dne 5. března 1998, Kulzer, C-194/96, Recueil, s. I-895, bod 24).
- 58 Avšak Rentenversicherung a německá vláda zpochybňují, že sporné dávky spadají do věcné působnosti nařízení č. 1408/71. Tvrdí, že uvedené dávky souvisejí se „systémy dávek pro oběti války a jejich důsledků“, které jsou vyloučeny z působnosti tohoto nařízení, a to podle jeho čl. 4 odst. 4. V tomto ohledu odkazují na rozsudky Soudního dvora ze dne 31. března 1977, Fossi (79/76, Recueil, s. 667) a ze dne 22. února 1979, Tinelli (144/78, Recueil, s. 757), které potvrdily platnost vyloučení takových dávek, jako jsou dávky dotčené ve věci v původním řízení, z působnosti nařízení č. 1408/71.
- 59 Podle Rentenversicherung a německé vlády v těchto rozsudcích, které se týkají důchodů z úrazového pojištění a dávek v invaliditě ve vztahu k dobám přispívání získaným před rokem 1945 na částech území, na kterém platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše, avšak nacházejících se mimo území Spolkové republiky Německo, Soudní dvůr rozhodl, že u těchto důchodů a dávek nelze mít za to, že spadají do oblasti sociálního zabezpečení. Za tímto účelem Soudní dvůr zohlednil okolnost, že příslušné pojišťovací instituce, ke kterým příslušely osoby uvedené

v dotčeném ustanovení již neexistovaly nebo se nacházely mimo území Spolkové republiky Německo, že německé právní předpisy, o které se jednalo, měly za cíl ulehčit některé situace vzniklé na základě událostí souvisejících s nacionálně-socialistickým režimem a druhou světovou válkou, a konečně že vyplácení dotčených dávek mělo vůči státním příslušníkům diskreční povahu, pokud měli bydliště v zahraničí.

- 60 Podle Rentenversicherung a německé vlády jsou tyto úvahy platné i dnes. Instituce sociálního zabezpečení té doby, mezi nimi RfA, byly zrušeny po územních změnách a přesídlení obyvatelstva v průběhu druhé světové války a po jejím skončení a výkon práv vztahujících se k těmto dobám již vůči těmto institucím není možný. Rozhodná ustanovení SGB VI, zejména články 271 a 272, představují zvláštní právní úpravu týkající se důsledků uvedené války. Důchodové dávky vyplývající z těchto dob údajně jsou dávkami, které Spolková republika Německo poskytuje z důvodu své historické odpovědnosti; při tomto poskytování tento členský stát vždy dbal o to, aby dotyčné osoby měly obvyklé bydliště v Německu a aby tam své bydliště zachovaly v důchodovém věku.
- 61 Tuto argumentaci nelze přijmout.
- 62 Podle čl. 4 odst. 1 písm. c) a d) nařízení č. 1408/71 se nařízení vztahuje na právní předpisy týkající se odvětví sociálního zabezpečení vztahující se k dávkám ve stáří a dávkám pozůstalým jakožto dávkám sociálního zabezpečení.
- 63 Dávka může být považována za dávku sociálního zabezpečení, pokud je příjemci poskytnuta na základě právními předpisy vymezené situace, aniž by došlo k individuálnímu a diskrečnímu posouzení osobních potřeb, a vztahuje-li se k některému z rizik výslovně uvedených v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71 (viz zejména rozsudek ze dne 21. února 2006, Hosse, C-286/03, Sb. rozh. s. I-1771, bod 37).

- 64 Podle ustálené judikatury Soudního dvora by cíle článků 39 ES a 42 ES nebylo dosaženo, pokud by pracovníci následkem toho, že využijí svého práva volného pohybu, měli ztratit výhody sociálního zabezpečení, které jim poskytují právní předpisy členského státu, zejména pokud tyto výhody představují protiplnění za jimi zaplacené příspěvky (viz zejména rozsudek ze dne 8. března 2001, Jauch, C-215/99, Recueil, s. I-1901, bod 20).
- 65 Zákonodárce Společenství je zajisté oprávněn v rámci provedení článku 42 ES přijmout ustanovení vylučující některé určené dávky z působnosti těchto prováděcích opatření. Taková ustanovení, jako jsou ustanovení upravená v čl. 4 odst. 4 nařízení č. 1408/71, však musejí být vykládána restriktivně (viz zejména výše uvedený rozsudek Hosse, bod 37). To znamená, že je lze použít pouze na dávky, které splňují podmínky, které stanoví. Článek 4 odst. 4 uvedeného nařízení vylučuje z jeho působnosti systémy dávek pro oběti války a jejich důsledků.
- 66 Jak je zřejmé z předkládacích rozhodnutí, z § 247 odst. 3 první věty SGB VI vyplývá, že doby přispívání získané žalobkyněmi v původních řízeních na částech území, na kterém platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše v průběhu dob dotčených v původních řízeních nejsou jako takové uznávány z důvodu války, nýbrž protože byly příspěvky zaplacený na základě německých zákonů v oblasti starobního pojištění. Sporné dávky jsou financovány, podobně jako důchody založené na dobách získaných na území současné Spolkové republiky Německo, z příspěvků pojištěnců, kteří v současnosti vykonávají nějakou činnost (§ 153 SGB VI).
- 67 Mimoto vyplácení těchto dávek příjemcům bydlicím mimo území Spolkové republiky Německo není diskreční, již vzhledem k tomu, že § 272 odst. 1 a 3 SGB

VI uvádí, že důchody na základě dob přispívání získaných na částech území, kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše jsou zpravidla vypláceny do zahraničí, pokud se oprávněné osoby narodily před 19. květnem 1950 a před 19. květnem 1990 zřídily své obvyklé bydliště v zahraničí.

- 68 S ohledem na jejich účel a podmínky poskytování nelze tudíž dávky, jako jsou dávky dotčené ve věcech v původních řízeních, považovat za dávky pro oběti války a jejich důsledků uvedené v čl. 4 odst. 4 nařízení č. 1408/71.
- 69 Takové dávky je tudíž nutno, s ohledem na charakteristické rysy uvedené v bodech 66 a 67 tohoto rozsudku, považovat za dávky ve stáří a dávky pozůstalým ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. c) a d) nařízení č. 1408/71.
- 70 Na rozdíl od teze zastávané Rentenversicherung a německou vládou okolnost, že RfA po druhé světové válce zanikl, tento závěr nemění, a to bez ohledu na otázku, co se stalo s nahromaděným kapitálem RfA a jeho majetkem, jestliže je nesporné, že příspěvky byly zaplacený podle německých zákonů v oblasti starobního pojištění ve smyslu § 247 odst. 3 bodu 1 SGB VI.
- 71 K tomu je třeba dodat, že osob, které v průběhu sporných dob byly podobně jako žalobkyně v původních řízeních pojištěny u RfA, ale které na rozdíl od nich měly bydliště na území současné Spolkové republiky Německo, se sporná doložka o bydlišti netýká, ačkoli v obou případech byly příspěvky na sociální zabezpečení zaplacený RfA, který mezitím zanikl.

- 72 Závěr uvedený v bodu 69 tohoto rozsudku je potvrzen prohlášením Spolkové republiky Německo podle článku 5 nařízení č. 1408/71 (Úř. věst. 2003 C 210, s. 1), které v bodě I týkajícím se právních předpisů a systémů uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2 tohoto nařízení, uvádí v části 3 písm. a), co se týče zákonného systému důchodového pojištění, „zákoník o sociálním zabezpečení, knihu VI, ze dne 18. prosince 1989“, ve které je obsažen článek 247 SGB VI.
- 73 Jelikož situace žalobkyně v původním řízení spadá do působnosti nařízení č. 1408/71, je třeba poznamenat, že na základě článku 10 tohoto nařízení je zrušení doložek o bydlišti zaručeno, „není-li v tomto nařízení stanoveno jinak“.
- 74 Jak bylo konstatováno výše, příloha VI část C bod 1 nařízení č. 1408/71 právě stanoví, že článek 10 téhož nařízení se nedotýká ustanovení, podle nichž doby získané mimo území Spolkové republiky Německo nezakládají nárok na vyplácení dávek nebo jej zakládají jen po splnění určitých podmínek, jestliže má oprávněná osoba bydliště mimo tohoto území.
- 75 Zadruhé je tudíž třeba zkoumat, zda, jak se táže předkládající soud, článek 42 ES brání uvedenému ustanovení přílohy VI, jelikož za takových okolností, jako jsou okolnosti v původních řízeních, umožňuje vázat zohlednění dob přispívání získaných na částech území, kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemce má bydliště na území Spolkové republiky Německo.
- 76 Ve věcech v původních řízeních je nesporné, že přenesení bydliště dotyčných osob do jiného členského státu nežli Spolkové republiky Německo mělo za následek podstatné snížení částky jejich starobního důchodu.

- 77 Rentenversicherung a německá vláda tvrdí, že z toho vyplývající překážka volného pohybu osob je odůvodněná, jelikož má za cíl zajistit integraci uprchlíků z bývalých východních území do společnosti Spolkové republiky Německo, stejně jako tomuto členskému státu umožňuje předem se zabezpečit před obtížně zvládnutelnými finančními následky po zániku RfA z důvodu počtu možných příjemců, který je téměř nemožné kontrolovat vzhledem k tomu, že v průběhu druhé světové války byly velké části východní Evropy pod německou nadvládou. Tuto skupinu podle nich nelze rozumně vymezit pomocí jiného objektivního kritéria nežli kritéria bydliště.
- 78 Je třeba uvést, že ustanovení nařízení č. 1408/71 týkající se zrušení doložek o bydlišti představují prováděcí opatření článku 42 ES přijatá v oblasti sociálního zabezpečení k zajištění volného pohybu pracovníků zaručeného článkem 39 ES (viz zejména výše uvedený rozsudek Jauch, bod 20, a rozsudek ze dne 11. září 2007, Hendrix, C-287/05, Sb. rozh. s. I-6909, bod 52). Soudní dvůr rovněž rozhodl, že ustanovení nařízení č. 1408/71, která mají za cíl zaručit dávky sociálního zabezpečení k tíži příslušného státu i v případě, že pojištěnec, který pracoval výlučně ve svém státu původu, bydlí nebo své bydliště přenesl do jiného členského státu, jistě přispívají k zajištění volného pohybu pracovníků na základě článku 39 ES, ale také občanů Unie ve Společenství na základě článku 18 ES (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 23. listopadu 2000, Elsen, C-135/99, Recueil, s. I-10409, bod 35).
- 79 Jak správně poznamenala Komise Evropských společenství, odmítnutí německých orgánů zohlednit pro účely dávek ve stáří příspěvky zaplacené žalobkyněmi v původních řízeních v průběhu sporných dob zjevně způsobuje dotyčným osobám ztížení výkonu práva na volný pohyb v Unii, či jim v tom dokonce brání, a představuje tak překážku této svobody.

- 80 Je třeba zkoumat, zda takové odmítnutí může být objektivně odůvodněné.
- 81 Co se týče zvláštních nepríspevkových dávek uvedených v příloze IIa nařízení č. 1408/71, Soudní dvůr rozhodl, že zákonodárce Společenství je oprávněn přijmout v rámci provedení článku 42 ES ustanovení, která stanoví výjimky ze zásady poskytování dávek sociálního zabezpečení do zahraničí. Zvláště může být, jak již Soudní dvůr připustil, oprávněně vyžadována podmínka bydliště ve státě příslušné instituce pro poskytování dávek úzce spojených se sociálním prostředím (viz zejména rozsudky ze dne 27. září 1988, Lenoir, 313/86, Recueil, s. 5391, bod 16, ze dne 4. listopadu 1997, Snares, C-20/96, Recueil, s. I-6057, bod 42, a ze dne 6. července 2006, Kersbergen-Lap a Dams-Schipper, C-154/05, Sb. rozh. s. I-6249, bod 33).
- 82 Tak tomu zjevně není v případě dávek sociálního zabezpečení, na které se, jako je tomu v původních řízeních, vztahuje čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71, které se nezdají být spojeny s charakteristickým sociálním prostředím členského státu, který je zavedl, a tudíž je nelze považovat za dávky, které by mohly podléhat podmínce bydliště. Umožnit za těchto okolností příslušnému členskému státu dovolávat se pro uložení doložky bydliště důvodů integrace do společenského života tohoto státu by znamenalo jít přímo proti základnímu cíli Unie spočívajícímu v podpoře volného pohybu osob v Unii a jejich integraci do společnosti dalších členských států.
- 83 Mimoto i když Soudní dvůr již připustil, že riziko vážného zásahu do finanční rovnováhy systému sociálního zabezpečení může takové překážky odůvodňovat (viz zejména rozsudek ze dne 28. dubna 1998, Kohll, C-158/96, Recueil, s. I-1931, bod 41), je třeba konstatovat, že německá vláda neprokázala, v čem by taková přenesení bydliště mimo Německo, jaká byla provedena ve věcech v původních řízeních, mohla způsobit nárůst finančních závazků německého systému sociálního zabezpečení.

- 84 Možnost podle přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 podmiňovat poskytnutí takové starobní dávky, jako je dávka dotčená ve věcech v původním řízení, podmínkou bydliště na území příslušného státu, je tudíž porušením článku 42 ES.
- 85 Vzhledem k předcházejícím úvahám je třeba na položenou otázku odpovědět, že ustanovení přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 jsou neslučitelná s volným pohybem osob a zejména s článkem 42 ES v rozsahu, v němž za takových okolností, jako jsou okolnosti v původních řízeních, umožňují vázat zohlednění dob přispívání získaných mezi lety 1937 a 1945 na těch částech území, kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše, ale které se nacházejí mimo území Spolkové republiky Německo, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemce má bydliště na území tohoto členského státu.

K předběžné otázce ve věci C-450/05

- 86 Podstatou otázky předkládajícího soudu je, zda jednak ustanovení přílohy III částí A a B bodu 35 písm. e) nařízení č. 1408/71 jsou slučitelná s články 39 ES a 42 ES, a jednak zda ustanovení přílohy VI části C bodu 1 téhož nařízení jsou v souladu s volným pohybem osob a zejména článkem 42 ES, pokud za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, umožňují vázat zohlednění dob přispívání získaných podle FRG mezi lety 1953 a 1970 v Rumunsku za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemci mají bydliště na území Spolkové republiky Německo.

K platnosti ustanovení přílohy III částí A a B bodu 35 písm. e) nařízení č. 1408/71

- 87 Podle čl. 7 odst. 2 písm. c) nařízení č. 1408/71 zůstávají úmluvy o sociálním zabezpečení uvedené v příloze III tohoto nařízení v platnosti odchylně od článku 6 téhož nařízení, podle kterého toto nařízení v rámci své osobní a věcné působnosti v zásadě nahrazuje úmluvy o sociálním zabezpečení zavazující dva nebo několik členských států.
- 88 Podle přílohy III částí A a B bodu 35 písm. e) nařízení č. 1408/71 zůstává čl. 4 odst. 1 německo-rakouské úmluvy z roku 1966 použitelný, jestliže dávka již byla přiznána nebo je splatná ke dni 1. ledna 1994, nebo příjemce dávky určil za své obvyklé bydliště Rakousko před 1. lednem 1994 a vyplácení důchodů na základě důchodového a úrazového pojištění začne před 31. prosincem 1994. Použitelnost výše uvedeného čl. 4 odst. 1 odchylně od článku 6 nařízení č. 1408/71 se týká německých právních předpisů, které podle předkládajícího soudu stanoví, že doby pojištění získané mimo území Spolkové republiky Německo nezakládají nárok na výplatu dávek, nebo zakládají nárok na výplatu dávek pouze za některých podmínek, pokud příjemci mají bydliště mimo toto území.
- 89 Tato ustanovení uvedené přílohy III odpovídají ustanovením čl. 14 odst. 2 písm. b) německo-rakouské úmluvy z roku 1995, která vstoupila v platnost dne 1. října 1998, podle kterých čl. 4 odst. 1 německo-rakouské úmluvy z roku 1966 zůstává použitelný v případech uvedených v této příloze.

- 90 Jak poznamenává předkládající soud, situace P. Wachtera, která nespadá do žádného z případů upravených příslušnými ustanoveními SGB VI, aby se na ni vztahovalo vyplácení dávek dotčených ve věci v původním řízení do zahraničí, nespadá ani do některého z výše uvedených případů, jelikož jeho nárok na starobní důchod vznikl teprve od 1. srpna 1999.
- 91 Před předkládajícím soudem P. Wachter uvedl, že se sice do 1. ledna 1994, okamžiku vstupu nařízení č. 1408/71 v platnost pro Rakouskou republiku (viz bod 94 tohoto rozsudku) mohl dovolávat čl. 4 odst. 1 první věty německo-rakouské úmluvy z roku 1966, aby se na něj vztahovalo zrušení doložky o bydlišti, které je v něm uvedeno, avšak použití nařízení č. 1408/71 mělo podle jeho článku 6 za následek nahrazení této úmluvy uvedeným nařízením.
- 92 Odchylně od článku 6 nařízení č. 1408/71 sice čl. 7 odst. 2 písm. c) tohoto nařízení stanoví, že úmluvy o sociálním zabezpečení uvedené v příloze III téhož nařízení zůstávají použitelné. Avšak jak bylo uvedeno výše, P. Wachter nesplňuje podmínky uvedené v částech A a B odst. 35 bodu e) uvedené přílohy, aby se na něj vztahoval čl. 4 odst. 1 první věta německo-rakouské úmluvy z roku 1966 a tudíž vyplácení dávek ve stáří podle FRG, pokud nemá bydliště na území Spolkové republiky Německo.
- 93 Pro účely zodpovězení otázky předkládajícího soudu je třeba ověřit, zda na rozdíl od teze zastávané Rentenversicherung a německou vládou taková situace, jako je situace žalobce v původním řízení, spadá do působnosti nařízení č. 1408/71.

- 94 V tomto ohledu je nejprve třeba uvést, že nařízení č. 1408/71 se pro Rakouskou republiku stalo použitelným dne 1. ledna 1994 na základě Dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3) a že se uvedené nařízení od 1. ledna 1995 na tento členský stát uplatňuje jako na člena Unie.
- 95 Podle čl. 94 odst. 2 nařízení č. 1408/71 se může osoba nacházející se v situaci P. Wachtera dovolávat za účelem stanovení nároků získaných podle tohoto nařízení, v daném případě od 1. srpna 1999, zohlednění všech dob pojištění, zaměstnání nebo bydlení získaných podle právních předpisů členského státu přede dnem, od kterého je toto nařízení použitelné.
- 96 Dále, jak vyplývá z bodů 56 a 57 tohoto rozsudku, osoba nacházející se v situaci P. Wachtera, která je rakouským pracovníkem v důchodu požívajícím dávky ve stáří na základě německých právních předpisů, spadá do osobní působnosti nařízení č. 1408/71, jak je vymezena v čl. 2 odst. 1, podle kterého se toto nařízení použije zejména „na zaměstnané osoby nebo osoby samostatně výdělečně činné, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo více členských států a které jsou státními příslušníky jednoho z členských států“.
- 97 Okolnost, že se P. Wachter poté, co opustil Rumunsko, usadil v roce 1970 v Rakousku, aniž by následně pracoval či bydlel v jiném členském státě, tento závěr nemění zejména vzhledem k tomu, že se dotýčný nároku na starobní důchod dovolává na základě právních předpisů jiného členského státu nežli státu, kde má bydliště (viz v tomto smyslu zejména rozsudek ze dne 10. května 2001, Rundgren, C-389/99, Recueil, s. I-3731, bod 35).

- 98 Rentenversicherung a německá vláda popírají, že dávky dotčené ve věci v původním řízení, založené na FRG, spadají do věcné působnosti nařízení č. 1408/71, a to z důvodu, že souvisejí se „systémy dávek pro oběti války a jejich důsledků“, které jsou vyloučeny z působnosti uvedeného nařízení podle jeho čl. 4 odst. 4.
- 99 Německá vláda v tomto ohledu uvádí, že doby přispívání získané u zahraniční instituce starobního pojištění mohou být počítány jako německé doby pojištění, jestliže pojištěnec patří zejména mezi osoby přesídlené a repatriované uznané BVG, tedy konkrétně osoby, které, jakožto němečtí státní příslušníci nebo osoby německého původu, měly své trvalé bydliště na německých východních územích nebo v zahraničí a které toto trvalé bydliště ztratily z důvodu událostí spojených s druhou světovou válkou, po přesídlení v důsledku nuceného vysídlení nebo exodu.
- 100 Na tuto právní úpravu by podle německé vlády mělo být nazíráno v kontextu situace německých menšin žijících ve východní Evropě a střední Asii, které měly během druhé světové války a po jejím skončení zvláště těžký úděl. Z tohoto důvodu Spolková republika Německo uznává zvláštní odpovědnost za jejich osud. Tato odpovědnost je údajně nesena v tom smyslu, že se jednak dotyčné osoby mohou rozhodnout i do budoucna setrvat ve své stávající vlasti nebo se vrátit do Německa v rámci zákonných ustanovení o integraci, a jednak, že je poskytována podpora sociální integrace repatriovaných osob.
- 101 FRG údajně tvoří část těchto integračních opatření a dotyčné osoby se v zásadě dostávají do téže situace, jako by dovršily svůj profesní život v Německu. Doby přispívání, které dotyčné osoby získaly u zahraniční instituce starobního pojištění, jsou začleněny do německého důchodového práva a jsou nahrazeny ve výši německých důchodů.

- 102 Toto začlenění je podle německé vlády nezbytné, buď protože příslušné zahraniční pojišťovací instituce své důchody neposkytují do zahraničí anebo protože poskytované zahraniční důchody nestačí k tomu, aby dotyčným osobám v Německu zajistily dostatečné příjmy k pokrytí jejich potřeb. Dávky vycházející z dob stanovených FRG jsou určeny k poskytnutí dodatečného, náhradního nebo doplňkového zajištění proti riziku ve stáří spojenému s hospodářským a sociálním prostředím v Německu.
- 103 Mimoto poskytnutí dávek vycházejících z dob stanovených FRG v Německu údajně nezávisí na okolnosti, že dotyčné osoby zaplatily příspěvky na německé starobní pojištění. Spolkový stát institucím starobního pojištění hraří podle článku 291b SGB VI výdaje spojené s těmito dávkami prostřednictvím veřejných fondů. Tyto dávky věcně představují odškodnění za znevýhodnění spojená s nacionálně-socialistickým režimem a válkou, přičemž právně mají formu sociálního zabezpečení pro usnadnění integrace dotyčného obyvatelstva, jak na psychologické úrovni, tak i úrovni hospodářské.
- 104 Tato zákonná ustanovení jsou podle německé vlády historicky omezena a je třeba je chápat v kontextu zmírnění důsledků války. Mimoto jsou uvedené dávky založeny na zásadě integrace a národního uznání přesídlení, jakož i na zmírnění s ním spojených negativních důsledků. Neodpovídají však žádnému příspěvku zaplacenému instituci nacházející se na současném území Spolkové republiky Německo. Tato integrační myšlenka je stále platná i dnes, více než šedesát let po skončení druhé světové války.
- 105 Kritéria stanovená ve výše uvedených rozsudcích Fossi a Tinelli jsou tudíž stále užitečná. Sporné důchody mající svůj původ v právní úpravě týkající se přesídlených osob a které navzdory času, který od té doby uplynul, stále sledují cíl integrovat do

německé společnosti osoby dotčené důsledky války, musejí údajně být podle těchto kritérií označeny za „systémy dávek pro oběti války“.

106 Tuto argumentaci nelze přijmout.

107 Jak bylo uvedeno v bodě 63 tohoto rozsudku, dávka může být považována za dávku sociálního zabezpečení, pokud je příjemci poskytnuta na základě právními předpisy vymezené situace, aniž by došlo k individuálnímu a diskrečnímu posouzení osobních potřeb, a vztahuje-li se k některému z rizik výslovně uvedených v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71.

108 Z judikatury Soudního dvora připomenuté v bodě 65 tohoto rozsudku rovněž vyplývá, že taková ustanovení, jako jsou ustanovení upravená v čl. 4 odst. 4 nařízení č. 1408/71 musejí být vykládána restriktivně.

109 Ačkoli je pravdou, že v případech dávek založených na dobách přispívání podle FRG nebyly na rozdíl od dávek dotčených v původních řízeních ve věcech C-396/05 a C-419/05 placeny příspěvky podle německých zákonů v oblasti starobního pojištění, nevyplyvá z této skutečnosti, že dávky založené na dobách podle FRG jsou vyloučeny z dávek uvedených v čl. 4 odst. 1 nařízení č. 1408/71.

110 Je nesporné, že účelem FRG je integrovat pojištěnce, kteří získali doby přispívání ve smyslu tohoto zákona v německém zákonném systému důchodového pojištění, přičemž je k těmto pojištěncům přístupováno tak, jako by uvedené doby pojištění získali v Německu.

- 111 Mimoto jestliže existují situace, ve kterých dávky vyplácené na základě FRG mohou být považovány za dávky určené ke zmírnění obtížných situací, majících svůj původ v událostech souvisejících s nacionálně-socialistickým režimem a druhou světovou válkou, v takové situaci, jako je situace P. Wachtera, tomu tak není.
- 112 K tomu je třeba dodat, že vyplácení sporných dávek příjemcům, kteří nemají bydliště na území Spolkové republiky Německo není diskreční, alespoň v rozsahu, v němž § 272 odst. 1 a 2 SGB VI stanoví, že důchody na základě dob přispívání stanovených FRG jsou zpravidla vypláceny do zahraničí, pokud se oprávněné osoby narodily před 19. květnem 1950 a před 19. květnem 1990 zřídily své obvyklé bydliště v zahraničí.
- 113 Nehledě na okolnost, že příspěvky byly placeny pojišťovacími institucemi třetího státu, nemohou být sporné dávky považovány za dávky pro oběti války a jejich důsledků uvedené v čl. 4 odst. 4 nařízení č. 1408/71.
- 114 Dávky dotčené ve věci v původním řízení tudíž musí být, vzhledem k charakteristickým rysům uvedeným v bodech 110 až 112 tohoto rozsudku, považovány podobně jako dávky dotčené ve věcech C-396/05 a C-419/05 za dávky ve stáří a dávky pozůstalým ve smyslu čl. 4 odst. 1 písm. c) a d) nařízení č. 1408/71, takže je toto nařízení v zásadě použitelné a zejména je použitelný jeho článek 10, podle kterého je zaručeno zrušení doložek o bydlišti, „není-li v tomto nařízení stanoveno jinak“.
- 115 Jak bylo přitom uvedeno výše, příloha VI část C bod 1 tohoto nařízení právě stanoví, že článek 10 uvedeného nařízení se nedotýká ustanovení, podle nichž doby získané mimo území Spolkové republiky Německo nezakládají nárok na vyplácení dávek

nebo jej zakládají jen po splnění určitých podmínek, jestliže má oprávněná osoba bydliště mimo tohoto území.

116 Osoba nacházející se v situaci P. Wachtera proto nemá nárok na vyplácení sporných dávek, pokud má bydliště mimo území Spolkové republiky Německo. Zprvée příloha VI část C bod 1 nařízení č. 1408/71 umožňuje zohlednění dob získaných mimo území tohoto členského státu vázat na podmínku bydliště na území tohoto státu. Zadruhé dotyčný nemůže požadovat neuplatnění doložky o bydlišti podle čl. 4 odst. 1 německo-rakouské úmluvy z roku 1966, jelikož se příloha III části A a B bod 35 písm. e) nařízení č. 1408/71 nevztahuje na takovou situaci, jako je situace P. Wachtera. Zatřetí německo-rakouská úmluva z roku 1995 ve svém článku 14 pouze opakuje výše uvedená ustanovení přílohy III.

117 Předkládající soud si klade otázku, zda taková situace nezpůsobuje neslučitelnost ustanovení této přílohy III s články 39 ES a 42 ES v rozsahu, v němž ztráta nároku na dávky ve stáří na základě FRG pro příjemce, jako je P. Wachter, vyplývá z nepoužitelnosti čl. 4 odst. 1 první věty německo-rakouské úmluvy z roku 1966, v důsledku vstupu nařízení č. 1408/71 v platnost v Rakousku a v důsledku německo-rakouské úmluvy z roku 1995, použitelné od 1. října 1998.

118 V bodech 22, 23 a 29 svého rozsudku ze dne 7. února 1991, Rönfeldt (C-227/89, Recueil, s. I-323), Soudní dvůr rozhodl, že články 6 a 7 nařízení č. 1408/71 sice jasně ukazují, že nahrazení ustanovení úmluv o sociálním zabezpečení uzavřených mezi členskými státy nařízením č. 1408/71 je kogentní a neumožňuje žádnou výjimku, kromě případů v nařízení výslovně uvedených, avšak je třeba určit, zda takové nahrazení, pokud vede k tomu, že se pracovníci, co se týče některých svých práv,

dostanou do situace méně výhodné, nežli byla situace vyplývající z předcházejícího systému, je slučitelné se zásadou volného pohybu pracovníků uvedenou v člancích 39 ES a 42 ES. Uvedené články totiž musejí být vykládány v tom smyslu, že brání ztrátě výhod sociálního zabezpečení, která by pro dotyčné pracovníky vyplývala z nepoužitelnosti, v důsledku vstupu nařízení č. 1408/71 v platnost, platných úmluv mezi dvěma nebo více členskými státy začleněných do jejich vnitrostátního práva.

119 Později Soudní dvůr upřesnil, že tuto zásadu však nelze uplatnit na pracovníky, kteří své právo na volný pohyb vykonali teprve po vstupu uvedeného nařízení v platnost (viz zejména rozsudek ze dne 9. listopadu 1995, Thévenon, C-475/93, Recueil, s. I-3813, bod 28).

120 Ve sporu v původním řízení je nesporné, že se dotyčný usadil v Rakousku s cílem tam žít a pracovat před tím, než v tomto členském státě nařízení č. 1408/71, jehož ustanovení, až na výjimky, nahradila ustanovení německo-rakouské úmluvy z roku 1966, vstoupilo v platnost. Je nepřijatelné, aby toto nahrazení případně mohlo zbavovat osobu nacházející se v situaci P. Wachtera práv a výhod vyplývajících pro ni z této úmluvy.

121 Okolnost, že taková osoba nemigrovala mezi dvěma členskými státy, nýbrž pracovala a žila v Rumunsku předtím, než se usadila a pracovala v Rakousku, aniž by kdy žila či pracovala v jiném členském státě, nebrání použití článků 39 ES a 42 ES.

122 Jak Soudní dvůr uvedl v bodě 15 rozsudku ze dne 30. dubna 1996, Boukhalfa (C-214/94, Recueil, s. I-2253), ustanovení práva Společenství se mohou použít na pracovní činnosti vykonávané mimo území Společenství, pokud si pracovní poměr zachová dostatečně úzkou vazbu na toto území (viz v tomto smyslu zejména rozsudky ze dne 12. července 1984, Prodest, 237/83, Recueil, s. 3153, bod 6, ze dne

27. září 1989, Lopes da Veiga, 9/88, Recueil, s. 2989, bod 15, a ze dne 29. června 1994, Aldewereld, C-60/93, Recueil, s. I-2991, bod 14). Těto zásadě je třeba rozumět tak, že se vztahuje rovněž na případy, ve kterých pracovní poměr dostatečným způsobem souvisí s právem členského státu, a tudíž rozhodnými pravidly práva Společenství.

123 Tak je tomu v situaci, jako je situace v původním řízení. Jednak jsou doby přispívání získané dotyčným, jakožto přesídlenou osobou podle BVG, do roku 1970 v Rumunsku postaveny na roveň dobám přispívání ve smyslu německých právních předpisů. A dále pokud se osoba nacházející se v situaci P. Wachtera usadila v Rakousku v roce 1970, aby tam žila a pracovala, přičemž měla na základě německo-rakouské úmluvy z roku 1966 v důchodovém věku v roce 1999 nárok na německé dávky ve stáří podle dob FRG, použijí se na takovou situaci pravidla o volném pohybu osob.

124 Za těchto podmínek je třeba dojít k závěru, že ztráta, na základě přílohy III částí A a B bodu 35 písm. e) nařízení č. 1408/71, jakož i německo-rakouské úmluvy z roku 1995, nároku na dávky ve stáří vyplývajícího z německo-rakouské úmluvy z roku 1966, třebaže se dotyčný v Rakousku usadil předtím, než nařízení č. 1408/71 v tomto členském státě vstoupilo v platnost, porušuje články 39 ES a 42 ES.

125 Na první část položené otázky je tedy třeba odpovědět tak, že ustanovení přílohy III částí A a B bodu 35 písm. e) nařízení č. 1408/71 jsou neslučitelná s články 39 ES a 42 ES v rozsahu, v němž za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, kdy má příjemce bydliště v Rakousku, umožňují vázat zohlednění dob přispívání získaných podle FRG mezi lety 1953 a 1970 v Rumunsku, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemce má bydliště na území Spolkové republiky Německo.

K platnosti přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71

- ¹²⁶ Je nesporné, že přenesení bydliště a místa práce P. Wachtera do jiného členského státu nežli do Spolkové republiky Německo mělo za následek odmítnutí zohlednit za účelem starobního důchodu doby přispívání získané dotyčným mezi zářím 1953 a říjnem 1970 v Rumunsku. Takový následek dovolený ustanoveními přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 způsobuje dotyčnému ztížení výkonu jeho práva na volný pohyb v Unii, či mu v něm dokonce brání, a představuje tak překážku této svobody.
- ¹²⁷ Pro odůvodnění takového odmítnutí Rentenversicherung a německá vláda předkládají v zásadě téže důvody jako důvody uplatněné v rámci věcí C-396/05 a C-419/05, co se týče dob přispívání získaných na částech území, kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše (viz bod 77 tohoto rozsudku).
- ¹²⁸ Z důvodů uvedených v bodech 81 až 82 tohoto rozsudku a jelikož německá vláda neprokázala, že by zohlednění sporných příspěvků za účelem určení dávek ve stáří dotčených ve věci v původním řízení mělo značný dopad na financování německého systému sociálního zabezpečení, je třeba uvedenou argumentaci odmítnout.
- ¹²⁹ Na druhou část položené otázky je tudíž třeba odpovědět tak, že ustanovení přílohy VI části C bodu 1 nařízení č. 1408/71 jsou neslučitelná s volným pohybem osob a zejména s článkem 42 ES v rozsahu, v němž za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, umožňují vázat zohlednění dob přispívání získaných podle FRG mezi lety 1953 a 1970 v Rumunsku, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemce má bydliště na území Spolkové republiky Německo.

K nákladům řízení

¹³⁰ Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) Ustanovení přílohy VI části C nazvané „Německo“ bodu 1 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, jsou neslučitelná s volným pohybem osob a zejména s článkem 42 ES v rozsahu, v němž za takových okolností, jako jsou okolnosti v původních řízeních, umožňují vázat zohlednění dob přispívání získaných mezi lety 1937 a 1945 na těch částech území, kde platily zákony sociálního zabezpečení Německé říše, ale které se nacházejí mimo území Spolkové republiky Německo, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemce má bydliště na území tohoto členského státu.

- 2) Ustanovení přílohy III částí A a B bodu 35 nazvaného „Německo-Rakousko“ písm. e) nařízení č. 1408/71 v platném znění jsou neslučitelná s články 39 ES a 42 ES v rozsahu, v němž za takových okolností, jako jsou

okolnosti v původním řízení, kdy má příjemce bydliště v Rakousku, umožňují vázat zohlednění dob přispívání získaných podle zákona týkajícího se důchodových práv získaných na základě příspěvků v zahraničí (Fremdrentengesetz) mezi lety 1953 a 1970 v Rumunsku, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemce má bydliště na území Spolkové republiky Německo.

- 3) **Ustanovení přílohy VI části C nazvané „Německo“ bodu 1 nařízení č. 1408/71 v platném znění jsou neslučitelná s volným pohybem osob a zejména s článkem 42 ES v rozsahu, v němž za takových okolností, jako jsou okolnosti v původním řízení, umožňují vázat zohlednění dob přispívání získaných podle FRG mezi lety 1953 a 1970 v Rumunsku, za účelem vyplácení dávek ve stáří na podmínku, že příjemce má bydliště na území Spolkové republiky Německo.**

Podpisy.